

Minister van SZW

Directie [redacted]
[redacted]
[redacted]

Contactpersoon
[redacted]
[redacted]

Datum
04-02-2022

Onze referentie
[redacted]

memo

Technische bijlage bij Besluit kinderopvangtoeslag 2023

Achtergrondinformatie intensivering van toezicht en handhaving in de gastouderopvang

- *Aanleiding:* de kwaliteit van de gastouderopvang baart ons zorgen. De kwaliteit is gemiddeld genomen voldoende en vergelijkbaar met die van de centrumopvang. Er zijn echter (grote) negatieve uitschieters met gastouders die opvang van onvoldoende kwaliteit bieden. Uit onderzoek van de Inspectie van het Onderwijs uit 2020 blijkt dat in het huidige stelsel van toezicht en handhaving er onvoldoende zicht is op deze negatieve uitschieters en er onvoldoende waarborgen zijn om deze negatieve uitschieters tegen te gaan.
- *De maatregel:* we gaan de komende periode de kwaliteit van de gastouderopvang verbeteren door i) de kwaliteitseisen te verhogen en ii) de inspectie te intensiveren (in aantal en duur). De eerste maatregel vergt aanpassing van wet- en regelgeving en dat kost meer tijd. Het intensiveren van toezicht kan reeds met ingang van 2022. Met een voorgestelde inspectienorm van 50%¹ zullen gastouders gemiddeld eens in de twee jaar bezocht worden. Op dit moment is de inspectienorm 14% en worden gastouders gemiddeld eens in de zeven jaar bezocht. Met een uitbreiding van de uren per inspectie van 3 naar 4,5 geven we tegelijkertijd een kwaliteitsimpuls aan de inspectie, o.a. om onaangekondigde inspecties te waarborgen.
- *De bekostiging:* in de augustusbesluitvorming van vorig jaar is besloten de kosten van de intensivering van € 6,4 mln. uit de KOT te halen.
- U ontvangt binnenkort de Verzamelwet SZW 2023, waarin de nieuwe toezichtsnorm voor gastouderopvang wettelijk wordt verankerd in de Wet Kinderopvang.

Invulling bekostiging

- Afgelopen periode is met de sector gesproken over de intensivering van toezicht en handhaving van de gastouderopvang en de bekostiging van deze maatregel. Het voorstel voor het verlagen van de maximum uurprijs van gastouderopvang is hier ook ter tafel gekomen. Dit voorstel is door een tweetal branchepartijen als onacceptabel bestempeld: Nysa en BK.

¹ Waarbij elke gastouder ten minste eens per drie jaar wordt geïnspecteerd. In combinatie met de 50% inspectienorm blijft er voor gemeenten en GGD'en ruimte om risicogestuurd toezicht uit te voeren en als zij daar aanleiding toe zien bepaalde gastouders jaarlijks te bezoeken.

- Nysa, de brancheorganisatie voor gastouders, zien de kosten van gastouders toenemen met de stijgende energiekosten, kosten vanwege corona (zelftesten, gedwongen sluiting als gevolg van quarantaine) en de hoge inflatie. Dit geldt overigens ook voor centrumopvang (dagopvang en buitenschoolse opvang). Een verlaging van de maximum uurprijs past hier niet bij.
- Nysa ziet risico's voor het inkomen van de gastouder als zij hun tarief op de maximum uurprijs stellen of zien de toegankelijkheid van de gastouderopvang in het geding komt als gastouders tarieven hanteren die boven de maximum uurprijs komen te liggen, omdat ouders dan een hogere eigen bijdrage betalen. Zij stellen voor de kosten gespreid te dekken door alle maximum uurprijzen te verlagen, ook die voor de DO en BSO.
- Onze appreciatie van de reactie van Nysa is dat de toegankelijkheid op het eerste gezicht niet meteen in het geding lijkt te zijn, omdat de tarieven gemiddeld minder vaak boven de (huidige) maximum uurprijs uitstijgen dan bij de andere opvangvormen.
- Een eventuele keuze om dekking te vinden door de maximum uurprijzen van alle opvangsoorten te verlagen (DO, BSO en GO), betekent verlagen van de maximum uurprijzen in de DO en de BSO met 1 cent en in de GO met 4 cent. Zoals in de nota bij het Besluit is toegelicht wordt dit niet geadviseerd, omdat ouders die geen gebruik maken van gastouderopvang dan indirect meebetalen aan de kosten van toezicht voor de gastouderopvang. Omdat de tarieven van DO en BSO relatief vaak boven de maximum uurprijzen liggen, zullen de andere branchepartijen naar verwachting geen voorstander zijn van deze optie.
- Brancheorganisatie Kinderopvang (BK) noemt ook dat het verlagen van de maximum uurprijs van gastouderopvang de eigen bijdrage van ouders verhoogd. Als alternatieve dekking stelt BK dat de extra kosten van het toezicht bekostigd kunnen worden als gevolg van onderuitputting van het budget dat specifiek voor gastouderopvang zou zijn gereserveerd. Dit als gevolg van de dalende trend van het aantal gastouders in de afgelopen jaren.
- Onze appreciatie van de reactie van BK is dat de KOT geen geormerkte budgetten kent per opvangsoort. Oftewel: er zijn geen aparte budgetten gereserveerd voor DO, BSO en GO. De KOT is een zogenoemde 'open einde regeling' (net als bijvoorbeeld de uitkeringsregelingen), waarbij de totale uitgaven afhangen van het gebruik van kinderopvang. Meevallers op de uitgaven, als gevolg van dalend gebruik van alle opvangsoorten, kunnen conform de begrotingsregels niet worden ingezet voor nieuw beleid en zijn inmiddels ook verwerkt in de meerjarenramingen. Het alternatief van BK is derhalve geen optie om structureel de kosten van deze maatregel te dekken. Dat kan alleen op de manieren zoals genoemd in de nota.
- Het totale gebruik van opvang en de uitgaven KOT zijn in totaal de afgelopen jaren overigens niet gedaald maar juist toegenomen.

Directie [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Datum
04-02-2022

Onze referentie
[REDACTED]

Rekenvoorbeelden:

Het advies in de nota is om de kosten van de intensivering van het toezicht in de gastouderopvang te dekken via een beleidsmatige verlaging van de maximum uurprijs in de gastouderopvang met € 0,15. Een alternatief is om de dekking via verlaging van de maximum uurprijzen in alle opvangsoorten vorm te geven. Dit

betekent een verlaging met € 0,01 in de dagopvang en de buitenschoolse opvang en met € 0,04 in de gastouderopvang.

Ter illustratie voor wat dit op jaarbasis kan betekenen voor de ouderbijdrage, is hieronder een rekenvoorbeeld opgenomen voor de geadviseerde en de alternatieve dekkingsoptie. Daarbij gaan we uit van een gezin met:

- 2 kinderen in de leeftijd tot 4 jaar;
- per kind 80 uur per maand (urenaantal dat vaak voorkomt) gastouderopvang;
- Uurtarief gelijk aan de huidige maximum uurprijs van € 6,52.
- Een laag inkomen (96% toeslag). Overigens is het toeslagpercentage op termijn voor alle ouders (ongeacht inkomen) gelijk aan 95%.

In de uitgangssituatie ontvangt dit gezin op jaarbasis circa € 12.000 kinderopvangtoeslag.

Dekkingsoptie 1: verlaging maximum uurprijs gastouderopvang met € 0,15.

De ouderbijdrage neemt op jaarbasis toe met ca. € 295.

(2 kinderen x 80 uur per maand x 12 maanden x € 0,15 x 96%)

Dekkingsoptie 2: verlaging maximum uurprijs gastouderopvang met € 0,04.

De ouderbijdrage neemt op jaarbasis toe met ca. € 74.

(2 kinderen x 80 uur per maand x 12 maanden x € 0,04 x 96%)

N.B.: bij deze dekkingsoptie worden ook de maximum uurprijs in de DO en BSO met elk € 0,01 verlaagd. Dit raakt dus ook huishoudens met DO of BSO. Bij 2 à 3 dagen dagopvang (van 11 uur) betekent dit enkele tientjes hogere ouderbijdrage op jaarbasis.

Directie _____

Datum
04-02-2022

Onze referentie
